

Zoomar för semesterfotografen

Älgar i morgonljus, surfare på vågtoppar eller ugglor på mossar. Det finns mycket som en normalzoom inte klarar och därför är telezoomar populära komplement. Vi testar här 9 telezoomar för semester, sport och natur.

TEXT OCH BILD MAGNUS FRÖDERBERG

VI HAR TESTAT 9 TELEZOOMAR FÖR DIG SOM VILL TA KLIVET IN I DEN ROLIGA TELEFOTOVÄRLDEN.

Det är när du köper ditt andra objektiv som systemkameran verkligen blir en systemkamera. För de flesta är det första objektivet en paketzoom som går från hygglig vidvinkel till kort tele. Helt okej att fotografera porträtt med, men knappast fåglar eller vindsurfare.

Det andra objektivet är för de flesta en telezoom. Drömmen om att fånga motiv långt bort är ofta själva skälet för många att köpa en systemkamera.

Blir då bilderna så där häftigt proffsiga med superskarp fjäder-teckning hos fåglarna och snyggt oskarp bakgrund?

Svaret blir varken ja eller nej. Förutsättningarna finns

där, men det krävs mer än att bara skruva på en telezoom.

Närbilder kräver närhet

Problemen är två. Om vi först tar exemplet med fågelbilderna så räcker egentligen telezoomen till för att ta närbilder på fåglar, men många underskattar hur nära man måste gå. Fåglar är små djur och även med en kraftig telezoom så krävs ett kort fysiskt avstånd på 3–5 meter för de flesta arter.

Så nära kommer man sällan utan att vara förberedd. Det enklaste är att göra i ordning ett fågelbord på lagom avstånd från köksfönstret.

Att smyga så här nära fåglar går kanske i parken men sällan i skogen. Där krävs ofta ett gömsle och en preparerad matplats. Det andra

problemet som du säkert kommer att stöta på är telezoomarnas begränsade ljusstyrka. Vi vill ju inte att objektiven ska bli för tunga eller för dyra. Varje

steg högre ljusstyrka brukar öka priset lavinartat. Pressfotografer brukar använda stora och tunga telezoomar som är två steg ljusstarkare än de zoomar vi testar här. De kostar runt

20 000 kronor men

har ändå inte lika mycket tele som de populära 70–300 telezoomarna som de flesta fotoamatörer köper.

Normalzoomarna som säljs med de flesta systemkameror är oftast lika ljussvaga som testets telezoomar. Men eftersom teleobjektiv förstärker handens skakningar, precis som en kikkare, så krävs snabbare slutartider för att få skarpbilder.

Några objektiv i testet har inbyggd bildstabilisering som

gör att det går att fotografera med 2–3 stegs längre slutartider än som annars är möjligt för att få en skarp bild. Tyvärr blir dessa objektiv också dyrare.

Stabilisering hjälper

Pentax, Sony och nu senast Olympus erbjuder inbyggd bildstabilisering i sina kamerahus. För den som har många objektiv blir det snabbt billigare med stabilise- ▶

ring i kamerahuset än att betala extra för att få stabilisering i varje objektiv.

Canon och Nikon försvarar sig med att det går att göra stabiliseringen mer optimal om den sitter i objektivet. Det argumentet kanske biter hos proffsen som är villiga att betala extra för att få det bästa, men för vanligt folk är priset sällan en

oviktig faktor.

Våra tidigare tester av de kameror som har inbyggd bildstabilisering visar att funktionen är imponerande effektiv. Så om du inte redan köpt systemkamera tycker jag att du ska titta närmare på de modeller som har inbyggd bildstabilisering, särskilt om du vill ta telebilder.

Stabilisering räcker inte alltid

Den låga ljusstyrkan begränsar användningsområdena för telezoomarna. Även om bildstabilisering blir allt vanligare är det inte räddningen för alla motiv. Rörliga motiv kräver snabba slutartider för att inte bli suddiga. Bildstabiliseringen kan man däremot ha nytta av om man vill panorera med längre slutartid. Vissa objektiv och kameror kan ställas in så att bildstabiliseringen bara verkar vertikalt.

Zoomen kräver sol

Slutsatsen är att det krävs mycket ljus för att en telezoom ska komma till sin rätt. På sommarsemestern skiner förhoppningsvis solen. Då är det inga problem att frysa de snabbaste motiven.

Så kanske ska vi kalla telezoomarna för semesterzoomar. ■

Med en lång brännvidd ökar möjligheterna att lägga oskärpa i förgrunden.

DAGS FÖR TEST Nå, hur gick det då?

Om du redan äger en systemkamera blir valet mer begränsat än om du står i valet och kvalet att köpa en ny systemkamera.

Är fältet fritt vill vi ge dig ett råd: satsa antingen på en kamera med inbyggd bildstabilisering eller på en telezoom med denna funktion. Bildstabilisering ökar användningsområdet för teleobjektiv väsentligt. Annars är man bunden till stativ under stora delar av året och dygnet.

Även om du redan valt system så finns mer än originaloptik att välja på. Vi har testat objektiv från både Tamron och Sigma. De har båda satsat på bra närgräns som ger makro i skala 1:2. Objektiven tappar dock ljusstyrka i makroläge, så använd stativ.

Det är normalt att makroobjektiv tappar ljusstyrka i makroläge. Det beror på att utdraget blir så långt att ljuset försvinner på vägen. Ljusstyrkan anges för oändligt.

Utbrett fusk

Under testet har vi uppräckt att i stort sett alla tillverkare fuskar med ljusstyrkan. I det längsta teleläget är ljusstyrkan som regel 1/3 steg lägre än vad som anges. Detta tycks vara

branschstandard. Anledningen är troligen att snygga till siffrorna – och att alla andra gör likadant.

För den som använder kamerans automatik märks inte detta på bilderna på annat sätt än att slutartiden blir 1/3 längre. Bilderna blir inte mörkare. Men för den som fotograferar manuellt kan denna egenskap ställa till det.

Nya och gamla konstruktioner

Telezoomarna blev populära i slutet av 1980-talet. En del tillverkare tog de gamla manuellt fokuserade konstruktionerna och slängde in autofokus. Tyvärr innebar detta som regel långsam och ljudlig fokusering.

Vi vet inte exakt när alla objektiv är konstruerade, men det är tveklöst så att en del konstruktioner lider av hög ålder. Både Sony och Panasonic är sådana exempel. Sony verkar ha tagit ett gammalt Konica Minolta-objektiv och bara bytt gummit till zoomringen.

Sony-objektivet har näst långsammast autofokus av alla i testet. Det kan bli problem att fotografera sport där motivet ofta rör sig snabbt.

Pentax telezoom fokuserar snabbt tillsammans med K10D, men ljud-

nivån är högst bland alla objektiv i testet. Tidigare tester av K10D:s lillebror K100D har visat att den kameran kan ge långsam fokusering med vanliga AA-batterier. Har du en K100D ska du alltså tänka på vilka batterier du stoppar i kameran.

Nyast och dyrast

Canon skickade med hela tre objektiv till testet varav två med Canonobjektiven blev mellan-

modellerna, 70-300/4-5,6 IS, som både presterade bra mekaniskt och optiskt. Det objektivet är en nykonstruerad variant av Canons första IS-objektiv 75-300/4-5,6. Den främsta skillnaden mot sin föregångare är att IS-modulen stabiliserar bättre.

En udda fågel är Canon DO-zoomen som är överlägset dyrast i testet. Ljuset bryts brantare i en bildstabilisering. Vår favorit bland DO-lins vilket gör att konstruktionen kan göras kortare. Objektivet är

VI TESTAR MED RIKTIGA BILDER

VI TROR PÅ ATT bedöma bildkvalitet genom att titta på riktiga bilder – utrustningen är ju till för att skapa riktiga bilder.

Det är i sak inget fel att testa objektiv i laboratorium med så kallade MTF-test som en del fototidningar gör. Problemet är att väldigt få kan avläsa MTF-kurvor och ännu färre kan omsätta mätresultaten i verkliga skillnader. Det är lätt att tro att skillnaderna är större än de är.

Vi tittar i stället på bilderna och sätter betyg utifrån vad du och jag verkligen kan se. Förutom skärpa och optiska fel finns det mycket annat som också spelar in när du ska välja objektiv: Hur är mekaniken? Fokuserar objektivet snabbt? Hur mycket väger det? och så vidare.

Vi vill att du ska ha bästa möjliga beslutsunderlag när du väljer objektiv. Därför sällar vi bort det oväsentliga och lyfter fram det som är viktigt att veta.

Rent praktiskt gjorde vi så här:

Vi skaffade fram fem olika kameror med de olika objektivfattningar som finns på marknaden. Alla kamerorna har en upplösning på 10 megapixel.

Testbilderna togs av mig med kamerorna monterade på ett kraftigt proffsstativ som tyngts ner för ökad stabilitet. Kamerorna utlöstes med självutlösare.

Med varje objektiv togs fyra bilder. Två med längsta brännvidd och två med kortaste med respektive största bländare och bländare 11.

Efter fotograferingen markerades alla bilder med koder och filmnamnen byttes ut så att bara jag visste vilken bild som togs med vilket objektiv.

Bilderna skrevs ut på Crimson i 20 x 30 centimeter och granskades sedan av vår testansvarige Anders Wänell med stöd av den övriga redaktionen.

Varje bild fick två betyg mellan 1 och 5 i halva steg, ett för kantskärpa och ett för mittskärpa. Dessutom iaktogs eventuella optiska fel. Totalt fick varje objektiv åtta olika betyg som ger ett snittbetyg för skärpan.

Jag har också provat hur alla objektiv fungerat i praktiken och bland annat tittat på mekanik och fokuseringshastighet.

En bild tagen med objektiv "A" på 70 millimeters brännvidd.

ändå så klumpigt att vi inte riktigt ser vitsen med objektivet.

Nykonstruerad är även Nikons och Olympus objektiv. De är varandras motpoler. Olympus har ansträngt sig att göra ett så kompakt objektiv som möjligt. För Olympus är litenheten ett adelsmärke från 1970-talet som nu återigen ska bli deras största säljargument.

Nikons telezoom är däremot en bjässe med en anseelig längd. Objektivet har hög kvalitetskänsla och är i mitt tycke trevligast av alla objektiven i testet att använda. Mina anmärkningar är att objektivet borde vara ljusstarkare i 70 millimetersläget och att den manuella fokuseringen kunde ha varit bättre. Ett plus är det medföljande och rejäla motljusskyddet.

Originalen skarpast

Mekanik i all ära, men skärpan brukar vara huvudsaken för de flesta. Hur står det då till med den saken?

Vi trodde att Sigma och Tamron

Med objektivet inställt på 300 millimeter blir teleeffekten väldigt tydlig.

OBJEKTIV	Canon EF 75-300/4-5,6 III	Canon EF 70-300/4-5,6 IS USM	Canon EF 70-300/4,5-5,6 DO IS USM	Nikon AF-S VR 70-300 4,5-5,6G	Sigma AF 70-300/4-5,6 DG APO Macro
Zoomomfång	75-300 mm	70-300 mm	70-300 mm	70-300 mm	70-300 mm
Ljusstyrka	4-5,6	4-5,6	4,5-5,6	4,5-5,6	4-5,6
Vikt	480 g	630 g	720 g	745 g	550 g
Längd	122 mm	143 mm	100 mm	144 mm	122 mm
Närgräns	1,5 m	1,5 m	1,4 m	1,5 m	0,95 m
Filterdiameter	58 mm	58 mm	58 mm	67 mm	58 mm
Motljusskydd ingår	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja
Roterande frontlins	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej
Bildstabilisering	Nej	Ja	Ja	Ja	Nej
Pris	2 300 kr	5 800 kr	12 000 kr	6 000 kr	2 300 kr
Kommentar	Billig originaloptik utan särskilda styrkor eller svagheter. Pris och skärpa som Tamron och Sigma, men något bättre mekaniskt. Saknar dock makro. Finns också med tyst USM-motor.	Ett bra objektiv helt enkelt.	Vi har svårt att se poängen med detta objektiv. Skärpan borde vara ännu bättre till det här priset. Vinsten med de dyra DO-linserna är några centimeter i längd. Men objektivet är tjockare, ljussvagare och tyngre än IS-optiken utan DO-linser.	Ett trevligt objektiv att hantera. Rejält motljusskydd. Lite väl ljussvagt i 70 millimetersläget.	Något ranglig konstruktion i längste tele- och makroläge. Långsam fokusering. Plus för makromöjlighet.
BETYG					
Skärpa	3,2	4,0	3,8	3,8	3,0
Mekanik	3,5	4,0	4,0	4,0	3,0

KAMERA & BILD
BRA KÖP

KAMERA & BILD
BRA KÖP

i dag skulle prestera i klass med flera av originaltillverkarnas objektiv. Sigma har exempelvis en apokromatisk konstruktion som borde ge hög skärpa. En så kallad apokonstruktion brukar göra att alla färger bryts i samma punkt med högre skärpa och färre färgfel som resultat.

Inget objektiv i testet är dåligt, men det finns skillnader. Vi kan säga att skärperesultatet ligger mellan godkänt och bra, men inget objektiv når upp till proffsklass.

Trots att Canons billigaste zoom, 70-300/4-5,6 III, är tämligen

nykonstruerad är skärpan obetydligt bättre än Sigma och Tamron. Samtidigt är Pentaxobjektivet som känns rätt gammalt klart skarpare.

Små skärpeskillnader

Färgfel, så kallad kromatisk aberration, förekommer hos alla objektiven i viss utsträckning. Skillnaderna är inte så stora att vi gått in närmare på det här.

Mekaniskt har åldern betydelse, men inte optiskt. För dig som gil-

OBJEKTIV	Tamron AF 70-300/4-5,6 Di	Olympus Zuiko ED 40-150 mm 1:4,0-5,6	Pentax SMC-FA J 75-300 /4,5-5,8 AL	Sony AF 75-300/4,5-5,6
Zoomomfång	75-300 mm	40-150 mm	75-300 mm	75-300 mm
Ljusstyrka	4-5,6	4-5,6	4,5-5,8	4,5-5,6
Vikt	435 g	220 g	385 g	460 g
Längd	117 mm	72 mm	117 mm	123 mm
Närgräns	0,95 m	0,9 m	1,3 m	1,5 m
Filterdiameter	62 mm	58 mm	58 mm	55 mm
Motljusskydd ingår	Ja	Ja	Nej	Nej
Roterande frontlins	Ja	Nej	Ja	Ja
Bildstabilisering	Nej	Nej	Nej	Nej
Pris	1 700 kr	2 600 kr	1 400 kr	2 500 kr
Kommentar	Långsammast fokusering i testet. I övrigt bättre mekaniskt än Sigma. Plus för makromöjlighet.	Här har Olympus fördel av sitt lilla sensorformat. Objektivet är mycket mindre än övriga objektiv i testet, dock lite plastigt. Zoomomfånget motsvarar 80-300 millimeter i småbilsformatet.	Konstruktionen känns gammal. Autofokusen är snabb, men mycket högljud. Kunde ha varit ljusstarkare med tanke på storleken. Mycket bildkvalitet för pengarna.	Gammal konstruktion. Näst långsammast fokuseringshastighet och något ljudlig autofokus.
BETYG				
Skärpa	3,1	3,8	4,0	3,4
Mekanik	3,0	3,0	3,5	3,0

Nikon AF-S VR 70-300, 4,5-5,6G - ett trevligt objektiv.

Längd och vikt varierar rätt mycket mellan testobjektiven - tyngst och längst är Nikons zoom.

lar att fotografera sport, fokusera manuellt eller verka diskret finns det stora mekaniska skillnader mellan objektiven att titta närmare på.

Skärpemässigt är skillnaderna mindre. Telezoomar i den här prisklassen är kompromisser och förutsättningarna är lika för alla vilket ger liknande resultat. Den som söker högsta möjliga skärpa ska titta närmare på fasta brännvidder eller zoomar min mindre brännviddsomfång. ■